

**İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan
Şarkıların Müziksel Amaçlar Bakımından İncelenmesi**

**The Analysis Of The Songs Get Involved In The 6.7.8.
Class Music Text Books In Terms Of Musicial Purposes**

Taner ULUÇAY*

ÖZET

Araştırmanın amacı, 2011-2012 eğitim öğretim yılında okutulmakta olan müzik ders kitapları içerisindeki sözlü şarkıların; hangi müziksel özelliklere sahip olduğu, şarkılarda hangi konuların ağırlıklı olarak kullanıldığı, şarkılarda kullanılan tonal ve makamsal yapıların özellikleri, şarkıların tür bakımından hangi gruba alınması gerektiği (beste, anonim vb.) ve şarkıların farklı sınıf kitaplarında tekrar edilip edilmediğinin belirlenmesidir. Çalışma sonucunda ders kitaplarının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından basılması ve öğrencilere ücretsiz dağıtılması olması gereken, doğru bir uygulama olarak dikkat çekmiştir. Kitaplarda yer alan şarkıların birçoğunun 80'li, 90'lı yıllarda kullanılanlarla aynı şarkılar olduğu görülmüştür. Kitaplarda yer alan şarkılarda tonal bestelerin ve makamsal şarkıların dengeli olarak yer aldığı sonucu ortaya çıkmıştır. Şarkıların büyük çoğunluğunun tek sesli bestelerden oluştuğu, çoksesli bestelerin ise çok düşük oranda yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Şarkılarda konu olarak en yüksek oranda aşk, müzik, tabiat işlenmiştir. Bu şarkıları vatan sevgisi, kahramanlık ve Atatürk konulu şarkılar izlemektedir.

Anahtar Sözcükler: Müzik, Müzik Eğitimi, Müzik Ders Kitabı

ABSTRACT

The Purpose of this study is to determine the musical features, subjects, the tonal and modal forms, the kinds (composition, anonymous etc.) and repeated or not of the songs in the Music text books of 2011-2012 academic year. At the end of the study it's revealed that to print the books by Ministry of Education is a correct application. It was seen that the songs are the same of the songs which had been in the books of 80' and 90's. It is observed that the tonal and modal songs had place in the books in a balanced way. Most of the songs are composed monophthongly. It is seen that the polyphonic songs are too low. Love, music and nature subjects highest-ly used at songs. Patriotism, heroism and Atatürk follows these songs

Key Words: Music, Music Education, Music Lesson Book

1. GİRİŞ

Müziğin temel amacı insanın içinde var olan güzelliği keşfetmesini sağlamaktır. Birey yaşadığı duyguları, müzik aracılığı ile

anlamlandırabilir ve dış dünya ile paylaşabilir. Bu bağlamda müzik her insanın yaşamında var olması gerektiği düşünülen önemli bir unsurdur. En kolay müziksel davranış olan müzik dinleme kültürü oluşması dâhil her türlü müzikal yaşantı için müzik eğitiminin gerekli olduğu düşünülmektedir.

İnsan eğiten ve eğitilen bir varlıktır”. İnsanın eğitimi davranış temeline dayanır, davranış temeli üzerine oturur-kurulur, davranış temeli üzerinde işler. Geniş anlamıyla **eğitim**, bilinçli, amaçlı ve istendik bir kültürlenme, kültürlenme ve kültürleşme sürecidir. Müzik bir kültür ögesi veya kendine özgü bir kültür olduğuna göre, geniş anlamıyla **müzik eğitimi** “bilinçli, amaçlı ve istendik bir müziksel kültürlenme, kültürlenme ve kültürleşme sürecidir (Uçan, 1997: 7).

Müzik, çocukların yaşamlarında önemli bir yere sahiptir. Ülkeleri, kimlikleri, inançları, kültürel yapıları farklı olmasına rağmen müzik, dünya çocuklarının ortak dilidir. Dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan çocuklar, benzer fizyolojik ve psikolojik dönemlerden geçmektedirler. Çocuk, duygularını yoğun düzeyde yaşamakta ve bu duyguları ifade edebilmek için de müziği kullanmaktadır.

Müzik, bireylerin kişilik oluşumlarında etkili olduğu kadar, diğer insanlarla iletişimi noktasında da etkili bir araçtır. Aynı zamanda düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlığı kazandıran eğitimsel bir süreç içerisinde gerçekleşmektedir. Müzik sayesinde diğer insanları dinleme alışkanlığı oluşmakta ve farklı seslerin, düşüncelerin var olduğu kabul edilebilmektedir. Bu bağlamda müzik bireylerin kişilik gelişimi ve

sosyalleşme süreçleri üzerinde olumlu etkiler oluşturmaktadır yorumu yapılabilir.

Müzik bitkilerin büyümesine, sesi yüksekse komşuların sinirlenmesine, ninnilerle çocukların uykuya dalmasına ve marşlarla erkeklerin savaşa gitmesine neden olur (Campbell, 2002: 9-10).

Müzik hem bireysel hem de birlikte iş yapma becerisi kazandıran eğitimsel bir aktivitedir. Ergen birey, müzik eğitimi sayesinde iletişim gücünü arttırarak, dış dünya ile daha sağlıklı ilişkiler ve paylaşımlar içerisinde olacaktır.

Müzik, insanları birleştiren ve insanlara paylaşmayı öğreten bir olgudur. Başarılı bir müzik için, sağlam ve titiz bir takım çalışması gereklidir. Birlikte aynı müziği dinleyen bireyler aynı duyguları paylaşmayı öğrenirler. Birlikte müzik eseri seslendiren bir orkestra veya koro üyeleri paylaşmayı, birbirlerini dinlemeyi, sırayla konuşmayı, uyum içinde yaşamayı, farklı insanlar gibi düşünmeyi, empati kurabilmeyi öğrenmektedirler. Bu noktadan hareketle, müzik eğitimi insani duyguları geliştiren ve insanlara demokratik ortam imkânı sağlayan önemli bir unsurdur (Bağcı, 2007: 548-549).

Günümüzde müzik, modern dünyanın ortak dilidir. Bugün insanlar kitaplar, filmler ve spor için harcadıkları para, zaman ve enerjinin çok daha fazlasını müzik için harcamaktadırlar. Çağın en popüler kültür abideleri devlet adamları ya da din adamları değil, şarkıcılar ve müzisyenlerdir (Campbell, 2002: 20).

Farklı derslerin öğretim yöntemlerinde de müziğin etkili bir araç olarak kullanılabildiği bilinmektedir. Örnek olarak İngilizce

dersinde şarkılarla eğitim veya matematik dersinde ritim ve farklı ezgilerin dört işlem öğretiminde kullanıldığı verilebilir. Farklı bilim dalları ile iletişimde olan müzik eğitimi, kendi içerisinde de matematiksel bilgileri barındıran ve matematik biliminden ayrı tutulamayacak bir bilimdir. Müzik biliminin içeriğindeki bilgi ve yöntemlerin birçoğu matematikselidir. Sosyal bir bilim dalı olmasına rağmen içeriği itibarı ile müzik, sayısal bir bilimdir yorumu yapılabilir.

Müzik eğitiminin alt bölümleri nelerdir ve bu bölümler müzik eğitimi açısından ne tür anlamlar içermektedir?

Düzeni, düzeyi, süresi ve kapsamı ne olursa olsun müzik eğitimi, kendi çerçevesi içinde bir bütün olmakla birlikte, temel amaçları bakımından üç ana türe ayrılır: 1. Genel Müzik Eğitimi, 2. Özengen Müzik Eğitimi, 3. Mesleksel Müzik Eğitimi (Uçan, 1997: 8).

Genel müzik eğitimi, müzikle ilişkisi ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. **Özengen müzik eğitimi**, müziğe özel ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü(hobi) alanı olarak seçenlere dönüktür. **Mesleksel müzik eğitimi** ise müziğe üst düzeyde yetenekli olup müziği kendisine bir iş, meslek, ciddi sürekli uğraş, görev alanı veya çalışma alanı olarak seçenlere – belirleyenlere yöneliktir (Uçan, 1997: 8).

İlköğretimde verilen müzik eğitimi, genel müzik eğitimi kapsamında yer almaktadır. Bu kurumlarda verilen müzik eğitimine; “okul müzik eğitimi” denilmektedir.

Okul müzik eğitimi; işitme, çalgı, estetik ve zevk eğitimi etkinlikleri ile bir bütünlük içinde yürütülen ve temeli ses eğitimine

dayanan ve temel amacı çocukların seslerini doğru şekilde kullanmalarını sağlamak olan eğitimidir. Bu amaçla her sınıf ve yaştaki çocuğun yaşına, yaşantısına ve düzeyine uygun şarkıların doğru konuşma kuralları içerisinde doğru seslerle ve ritimlerle söylenmesi amaçlanmaktadır Çiçek (2000: 5).

Ses eğitimi müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır ve hem bireysel hem de toplu ses eğitiminin öğrenciye kattığı farklı değerler bulunmaktadır. Egüz (1999: 11)'ün ifadesiyle, toplu ses eğitimi sayesinde topluma ait olan şarkı ve türküler kuşaktan kuşağa aktarılacak ve ülkede ses birliği sağlanabilecektir.

Okul müzik eğitimi sürecinde öğrencilerin kullandığı temel materyal, ders kitaplarıdır. Ders kitapları içerisinde yer alan şarkılara “çocuk şarkıları” tanımlaması yapılabilir. Çocuk şarkıları dağarcığı; çocukların söyledikleri anonim ezgilerden, çeşitli toplumların halk müziklerinden ve besteciler tarafından yaratılmış ezgilerden oluşabilmektedir.

Türkiye’de, eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkıları, başlıca dört gruba ayrılabilir: 1- Aktarma Şarkılar, 2- Öykünme Şarkılar, 3- Anonim Şarkılar, 4- Türk Okul Şarkıları (Akkaş, 1993).

1- Aktarma Şarkılar: Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılara denir. Uygulama yolu şöyledir: Yabancı bir ezgi alınır, altına Türkçe sözler sıralanır, ortaya çıkan şarkı bütün okullara yayılır. Bu yolla, yabancı bir ezgi Türk okul müziği dağarcığına aktarılmış olur. Aktarma şarkıların ezgileri genellikle (Alman, İngiliz, İtalyan,

Fransız, İsveç vb.) bazı Avrupa toplumlarının halk müziği ve okul müziği ezgileri arasından alınmaktadır. Okullarımızda öğretilen şarkıların bir bölümü aktarma şarkılardır. Şarkı dağarcığında yer alan, Haydi gelin çocuklar, Kıs baba, Annem, Yasasın okulumuz, Mevsimler vb. şarkılar aktarma şarkılara örnek gösterilebilir (Seyrek, 1995).

2- Öykünme Şarkılar: Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarına denir. Bunlar, batı müziğinin majör-minör dizileri ve ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk bestecileri tarafından yapılmış, fakat yapısıyla ve özülle Türk halkına yabancı olan şarkılardır. Öykünme (taklit) şarkılar, aktarma şarkılar havasında halka ve halk müziğine onlar kadar uzaktırlar. Okullarımızda öğretilen-öğrenilen yaratıcısı Türk olan okul müziklerinin bir bölümü öykünme şarkılar kapsamına girer. Dağarcıkta yer alan İnsanlar, 23 Nisan, Ali Babanın Çiftliği, Sonbahar, Mehmetçik vb. şarkılar örnek olarak gösterilebilir (Seyrek, 1995).

3- Anonim Şarkılar: (Tekerleme-Saymaca-Ninni-Halk Türküleri) Tekerleme ve saymacalar çocuk folkloru ürünleridir. Bunlar, çocuk yaşantısının (özellikle oyun yaşantısının) gereksinmelerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Tekerleme ve saymacalarda geçen sözcükler anlamlı, anlamsız ya da yarı anlamlı olabilir. Kimi tekerlemeler ezgilidir; kimileri ise belirli bir ezgisi olmayan tartımlı bir yapıya sahiptirler. Tekerlemeler, kimi kez bir oyuna bağlı olarak kimi kez de her hangi bir oyundan bağımsız olarak kendi baslarına bir oyunmuş gibi söylenirler. Tekerleme ve saymacalar, çocuğun müzik

gelişimine yardımcı olmanın yanı sıra, dil gelişimine, sosyal duygusal gelişimine, bellek ve anımsama gelişimine de büyük ölçüde yardımcı olurlar. Ninniler ve türküler de tekerleme ve saymacalar gibi folklor ürünleridir. Ninniler genellikle anneler tarafından yaratılır; anne, nine, abla, teyze gibi kadınlar tarafından çocuğu uyutmak için söylenirler. Ninniler çocuğun uyumasına yardımcı olurlar. Bunun yanı sıra, çocuğun müzik gelişimine, ruhsal doyumuna, sakinleşmesine, uykuya daha rahat geçmesine de katkıda bulunurlar. Türküler, halk müziğinin en önemli kesimini oluştururlar. Her ulusun kendi halk müziği olduğu gibi, Türk ulusunun da kendine özgü halk müziği ve bunun içinde halk türküleri vardır. Ülkemizdeki halk müzikleri yerel ve bölgesel özellikler taşırlar. Halk müziklerimizin çeşitliliği, müzik kültürümüzün zenginliğini oluşturmaktadır. Halk türküleri içinde sözleri, tartımsal ve ezgisel yapısı çocuklar için elverişli olanlar, çocuğun eğitiminde kullanılabilirler. Bu tür türkülere ilköğretim, ortaöğretim ve okul öncesi eğitimde de öncelikle yer verilmelidir. Halk türküleri, sözleriyle, ezgisiyle, taşıdığı geleneksel değerler ve ulusal duyarlılıkla çocuğun müzik eğitiminde olduğu gibi, ulusal benlik eğitiminde de son derece yararlı ve etkin bir eğitim aracıdır (Seyrek, 1995: 6).

4- Türk Okul Şarkıları: Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını halk müziğimizden alan okul şarkılarına Türk okul şarkıları denir. Bunlar, Türk Müziği dizileri ve ölçüleri içinde yapılmış, halkımızın beğenisine uygun, onu geliştirici, yapısını ve özünü halk müziğimizden alan, özgün yaratmalardır (Sağır, 2002: 9).

Çocuk şarkıları genellikle 5-6'lı ses aralığına sahip olan ezgilidir. Bu tür şarkılarda yoğun olarak sıralı ses dizileri kullanılmakta ve atlamalı seslerden kaçınılmaktadır. Müzik cümleleri genellikle kısa süreli bir veya iki motiften oluşmaktadır. Sözler genellikle kolay anlaşılır ve kafiyeli yapıdadır. Birçok şarkıda tekrar eden cümleler kullanılmıştır. Şarkılar genellikle prozodi (ses-söz uyumu) bakımından uyumludur.

1.1.Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, müzik öğretmenlerine, öğrencilere, okul şarkıları bestecilerine ve ailelere Türkiye'nin 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında okutulan ders kitapları içerisindeki şarkılar hakkında sayısal verilere dayanan bilgiler vermesi ve şarkılara ilişkin müzikal özellikleri içermesi bakımından önemlidir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında okutulan ders kitapları içerisindeki şarkıların hangi özelliklere sahip olduğu, şarkılarda hangi konuların ön plana çıktığı, şarkılarda ağırlıklı olarak hangi ton ve makamların kullanıldığı, şarkıların tür bakımından hangi grupta yer alması gerektiğinin tespit edilmesidir.

1.3.Sayıtlar

Bu çalışmada; kaynakların güvenilir ve geçerli olduğu, kaynakların Türkiye ilköğretim okullarında ders kitabı olarak kullanılmakta olduğu varsayımından yola çıkılmıştır.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırmada; Milli Eğitim müdürlüğü arşivinde yer alan 2010 yılında basılmış ve 2011-2012 eğitim öğretim ders yılında okutulmakta olan 6-7-8. sınıf öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitapları kullanılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli ve Ölçme Aracı

Bu çalışmada betimsel yöntem uygulanmıştır. Bu bağlamda 2011–2012 Eğitim Öğretim yılı ders kitapları için Claric firmasının hazırladığı File Maker Pro versiyon 4.0v1 (9–04–1997) yazılımıyla bilgisayarda bir veri bankası oluşturulmuştur. Bu bilgi bankasında şarkı ile ilgili tespit edilen alanlarda bilgilere yer verilmiştir. Bu bankada; şarkı adı, tonal yapı, konu, ölçü sayısı, ritim, seviye, besteci, söz yazarı, ton ve şarkı türlerine ilişkin veriler yer almıştır. Yukarıda yazılı olan alanlarda her biri için sınıflama yapılmıştır. Örnek olarak: konu kısmında; mevsimler, bayrak, Atatürk, turizm, is hayatı, anne baba sevgisi, vb. gibi alt konular bulunmaktadır. Tür kısmına ise: şarkı- türkü- kanon- rond- mars alt başlıkları yer almaktadır. Kitaplarda yer alan 66 okul şarkısı tek tek incelenmiştir.

2.2.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

File maker database veri toplama programı ile kitapların içerisindeki şarkıların özellikleri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra elde edilen bulgular doğrultusunda tablolar hazırlanmış sayısal veriler bu tablolara aktarılmıştır. Böylece şarkıların benzer ve farklı

yönleri saptanmıştır. Bu noktadan hareketle şarkılar ve kitaplar hakkında yorumlar yapılmıştır.

3. *BULGULAR VE YORUM*

Bu bölümde 2011-2012 eğitim öğretim yılında okutulmakta olan kitaplarda yer alan şarkılara ilişkin bulgular ve bu bulgular ışığında yapılmış yorumlar yer almaktadır.

3.1. Şarkıların Tonal Yapıları

Ders kitaplarında yer alan 66 eserin tonal yapılarına ilişkin bulgular tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Tonal Yapılara Göre Şarkı Sayıları

TONAL YAPI	TON	AYAK	MAKAM	MOD
ŞARKI SAYISI	32	14	19	1

Tablo 1 incelendiğinde; kitaplarda ilk sırada batı müziğinin tonal dizilerinin kullanıldığı görülmektedir. Bu durumu Türk Müziği makamları ve Türk Halk Müziği ayakları kullanılan şarkılar izlemektedir. Bir şarkının ise modal yapıya sahip olduğu görülmektedir. Aynı ayrı bakıldığında ilk sırada tonal şarkıların olduğu görülmekle birlikte, bütün olarak değerlendirildiğinde, Türk makam ve ayakları ile batı tonlarının dengeli olarak kullanıldığı görülmektedir.

3.2.Konu Dağılımı

Ders kitaplarında yer alan 66 eserin konu dağılımına ilişkin bulgular tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Konu Dağılımına Göre Şarkı Sayıları

KONU DAĞILIMI	ŞARKI SAYISI
Aşk	19
Müzik	8
Neşe	8
Tabiat	7
Vatan Sevgisi	7
Kahramanlık	6
Atatürk	5
Hayvanlar	5
Genel	5
Mevsimler	4
İstiklal Marşı	3
Gençlik	3
Memleket Sevgisi	2
Bayrak	2
Cumhuriyet	1
Çocuklar	1
Dostluk	1
Bayramlar	0

Tablo 2 incelendiğinde, ilk sırada “aşk” konusunu içeren şarkıların ağırlıklı olarak kullanıldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla; “müzik, neşe, tabiat, vatan sevgisi ve kahramanlık” konuları izlemektedir. Tabloda dikkati çeken durum ise “Atatürk ve cumhuriyet” konulu şarkıların sayısının azlığı ile “bayramlar” konusunun şarkılarda yer almıyor oluşu olarak görülmektedir.

3.3. Ölçü Sayıları

Tablo 3. Ölçü Sayısına Göre Şarkı Sayıları

ÖLÇÜ SAYISI	ŞARKI SAYISI
Dört Dörtlük	26
İki Dörtlük	14

Üç Dörtlük	6
Altı Sekizlik	6
Dokuz Sekizlik	7
Beş Sekizlik	5
Yedi Sekizlik	2

Tablo 3'e göre; en yüksek sayıda batı müziğine ait ölçü sayılarının kullanıldığı görülmektedir (Dört dörtlük+İki dörtlük+Üç dörtlük+Alı sekizlik: 52 şarkı). Geriye kalan 14 okul şarkısı ise Türk müziği usullerine ait olan ölçü sayılarını kullanmıştır (Dokuz sekizlik+Beş sekizlik+Yedi sekizlik: 14 şarkı).

3.4. Besteciler

Tablo 4. Bestecilerine Göre Şarkı Sayıları

BESTECİLER	ŞARKI SAYISI
Anonim	24
Alman ezgisi	4
Osman Zeki Üngör	4
Muammer Sun	3
Ziya Aydınlan	3
Sefai Acay	3
W.A. Mozart	1
Şık Veysel Şatıroğlu	1
Salih Aydoğan	1
Saip Egüz	1
Teoman Alpay	1
Engin Evin	1
Erdoğan Okyay	1
Richard Rodgers	1
Priscilla Evans	1
Nurten Özdemir	1
Necip Mirkelamoğlu	1
Münir Ceylan	1
Muhlis Sabahattin Ezgi	1
Metin Tufan	1
Mahir Dinçer	1
Lorena Mckennitt	1
Hikmet Ekim	1
Antonin Dvorak	1
Cenan Akin	1
Cemal Reşit Rey	1
Halil Bedii Yönetken	1
Hikmet Ekim	1

Azeri ezgisi	1
Kırgız ezgisi	1
Özbek ezgisi	1
Fransız ezgisi	1
Toplam	66

Tablo 4 incelendiğinde kitaplarda en fazla sayıda bestecisi belli olmayan anonim eserlerin yer aldığı görülmektedir. Farklı kültürlere ait olan ezgiler de kitaplarda yer almaktadır (Alman, Fransız, Kırgız, Azeri, Özbek ezgileri). Bestecilere bakıldığında İstiklal marşının bestecisi olan Osman Zeki Üngör'ün dört, Muammer Sun, Ziya Aydınlan ve Sefai Acay'ın üç bestesinin kitaplarda yer aldığı görülmektedir. Tabloda yer alan diğer besteciler ise birer beste ile kitaplarda yer almaktadırlar.

3.5.Söz Yazarları

Tablo 5. Söz Yazarlarına Göre Şarkı Sayıları

SÖZ YAZARLARI	ŞARKI SAYISI
Anonim	23
Ziya Aydınlan	4
Sefai Acay	3
Muammer Sun	3
Mehmet Akif Ersoy	3
Saip Egüz	2
Ahmet Muhtar Ataman	1
Behçet Kemal Çağlar Faruk Nafiz Çamlıbel	1
Eduard Zuckmayer	1
Engin Evin	1
Erdoğan Okyay	1
Fatoş Auemig	1
Fazil Hüsnü Dağlarca	1
Halil Bedii Yönetken	1
Hasan Ali Yücel	1
Hikmet Ekim	1
Kayahan Açar	1
Azerbaycan Türküsü	1
Kırgızistan Türküsü	1
Özbekistan Türküsü	1
Mahir Dinçer	1
Muhlis Sabahattin Ezgi	1
Münir Ceylan	1
Necip Mirkelamoglu	1

Onat Özdemir	1
Osman Zeki Üngör	1
Ömer Faruk Yurtoglu	1
Richard Rodgers	1
Salih Aydoğan	1
Süleyman Tamer	1
Türkan Şoray	1
Âşık Veysel Şatıroğlu	1
Söz yazarı belirtilmemiş	2
Toplam	66

Tabloya bakıldığında, 23 şarkının söz yazarının belli olmadığı görülmektedir (Anonim: 23). Dört şarkının sözleri Ziya Aydıntan' a aittir. Kitaplarda sözleri Sefai Acay, Muammer Sun ve Mehmet Akif Ersoy'a ait olan üç şarkı bulunmaktadır. Kitaplarda, Saip Egüz' ün sözlerini yazdığı iki şarkı yer alırken, diğer söz yazarlarına ait birer şarkı bulunmaktadır.

3.6.Kullanılan Diziler

Tablo 6. Kullanılan Dizilere Göre Şarkı Sayıları

DİZİLER	ŞARKI SAYISI
Majör	23
Minör	7
Hüseyini	19
Kürdi	8
Çargâh	3
Hicaz	3
Buselik	1
Müstezat	1
Triton	1

Tablo 6 incelendiğinde 31 şarkının batı müziği dizileri ile 32 şarkının ise Türk müziği dizileri ile bestelenmiş olduğu görülmektedir. Kitaplarda en yüksek sayıda majör ve hüseyini dizileri kullanılmıştır. Bunları sırasıyla kürdi, minör, çargah, hicaz, buselik, müstezat ve triton dizileri izlemektedir.

3.7.Şarkıların Türleri

Tablo 7. Türlerine Göre Şarkı Sayıları

TÜR	ŞARKI SAYISI
-----	--------------

Şarkı	34
Türkü	23
Marş	7
Kanon	2

Kitaplarda yer alan eserlere bakıldığında ilk sırada şarkı, ikinci olarak türkü, üçüncü olarak marş türünde eserler yer almaktadır. İki eser ise kanon türünde bestelenmiş okul şarkılarıdır. Kitaplarda yer alan 66 şarkının çoğunluğu tek sesli türlerden oluşurken, 2 okul şarkısı çok sesli olarak bestelenmiştir.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1.Sonuçlar

1. Kitaplarda batı müziği tonlarının ve Türk müziği makam-ayaklarının dengeli olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu duruma göre şarkı seçimi noktasında hem ulusal hem de evrensel unsurların eşit oranda düşünüldüğü ve kullanıldığı söylenebilir.

2. Şarkılarda ‘aşk, müzik, neşe ve tabiat’ konularının ağırlıklı olarak kullanıldığı görülmüştür. Ulusal değerler içeren; ‘Atatürk, vatan sevgisi, kahramanlık, cumhuriyet vb.’ konularının ise daha az şarkıda kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. ‘Bayramlar’ konusu ise hiçbir şarkıda yer almamaktadır. Bu durum kitaplarda bireysel öğeler içeren şarkıların, ulusal unsurlara sahip olan şarkılara göre daha yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir.

3. Ölçü sayılarına göre bakıldığında Türk müziğine ait olan ve aksak ritimler olarak da adlandırılabilen dokuz sekizlik, beş sekizlik, yedi sekizlik ölçü sayılarının düşük düzeyde kullanıldığı görülmüştür. Ritim yapılarında ağırlıklı olarak; dört dörtlük ve iki dörtlük ölçü sayıları kullanılmıştır.

4. Besteciler açısından incelendiğinde bestecisi belli olmayan anonim eserlerin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durum Türk Halk Müziği eserlerinin yoğun olarak kullanılması ile açıklanabilir. Besteciler genellikle bir beste ile kitaplarda almaktadır.

5. Söz yazarları açısından bakıldığında ağırlığın söz yazarı belli olmayan anonim eserlerde olduğu görülmektedir. Söz yazarları genellikle bir şarkı sözü ile kitaplarda almaktadır.

6. Kitaplarda ilk sırada batı müziğine ait olan Majör dizisi kullanılmıştır. İkinci sırada ise, Türk Müziği'ne ait olan Hüseyini dizisi yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında ise, batı dizileri ile Türk Müziği dizilerinin dengeli olarak kullanıldığı görülmüştür.

7. Türlerine göre bakıldığında kitaplarda ilk sırada **şarkı** türünde eserlerin kullanıldığı görülmektedir. İkinci sırada **türkü**, üçüncü olarak **marş** ve iki şarkıda ise **kanon** türünün kullanıldığı görülmüştür.

8. Kitaplarda ağırlıklı olarak tek sesli okul şarkıları yer almaktadır. Üç kitapta sadece iki çok sesli okul şarkısı yer almaktadır.

9. Kitaplarda yer alan şarkılara bakıldığında “İstiklal Marşı” her üç kitapta da yer almaktadır. “Bilal Oğlan” isimli türkü yedinci ve sekizinci sınıf kitaplarında kullanılmıştır. Bunun dışındaki okul şarkıları ise kitaplarda bir defa kullanılmıştır.

4.2. Öneriler

1. Kitaplarda batı müziği tonlarının ve Türk Müziği makamlarının dengeli olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu durum hem ulusal hem de evrensel unsurların kitaplarda yeterli olduğunu

göstermektedir. Gelecekte yazılacak ders kitaplarında da bu durum dikkate alınabilir ve kitaplarda yer alacak şarkılarda ulusal ve evrensel öğeler dengeli biçimde yer alabilir.

2. Şarkılarda bireysel konuların ulusal konulara göre daha yoğun olarak yer aldığı görülmüştür. Özellikle Atatürk, cumhuriyet ve bayramlar konularının kitaplarda az sayıda kullanıldığı veya hiç yer almadığı görülmüştür. Bu durum kitaplarda ulusal öğelerin yetersiz olduğunu göstermektedir. Gelecekte hazırlanacak olan ders kitaplarında bireysel öğeler kadar, ulusal değerlerin de yeterli sayıda kullanılabilir.

3. Kitaplarda ağırlıklı olarak bestecisi ve söz yazarı belli olmayan ‘anonim’ eserlerin kullanıldığı görülmüştür. Bu durum iki farklı şekilde değerlendirilebilmektedir. Öncelikle halk müziği eserlerinin varlığı açısından anonim eserlerin varlığı olumlu bir durum olarak görülmektedir. Diğer açıdan ise özellikle eğitim müziği besteciliği açısından bakıldığında, kitaplarda besteci çeşitliliğinin yetersiz olduğu görülmektedir. Gelecekte hazırlanacak olan kitaplarda besteci ve söz yazarı açısından daha fazla isim yer alabilir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim müziği besteciliğini destekleyecek girişimler gerçekleştirilebilir. Böylece gelecekte hazırlanacak olan müzik ders kitaplarında yeni ve daha çeşitli eğitim müziği bestecileri-söz yazarları yer alabilir.

4. Kitaplarda batı müziği ve Türk Müziği dizilerinin dengeli olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu durum hem ulusal hem de

evrensel unsurların bir arada ve yeterli olarak kullanıldığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Gelecekte hazırlanacak olan ders kitaplarında da şarkıların bu şekilde seçilmesi, ulusal ve evrensel değerlerin eğitim ve öğretim ortamında yer almasını sağlayabilecektir.

5. Kitaplardaki eserlerin ağırlıklı olarak şarkı ve türkü türünde yer aldığı görülmüştür. Marş türünün ise kitaplarda az sayıda kullanıldığı görülmüştür. Gelecekte hazırlanacak olan kitaplarda ulusal değerlerimizin yer aldığı marşlar daha fazla sayıda yer alabilir. Var olan marşlar kullanılabilmesi gibi, eğitim müziği bestecileri tarafından bestelenecek olan yeni marşlar da kitaplarda kullanılabilir.

6. Kitaplarda yer alan eserlerin tamamına yakını tek sesli okul şarkılarıdır. Sadece iki şarkı çok sesli olarak bestelenmiştir. Bu durum kitaplarda çok sesliliğin yetersiz olduğunu göstermektedir. Gelecekte hazırlanacak olan ders kitaplarında çok sesli okul şarkısı sayısı artırılabilir. Bu şarkılar yeni bestelenebileceği gibi, var olan tek sesli okul şarkılarının da çok sesli düzenlemeleri olarak da kitaplarda yer alabilir.

7. Her üç kitapta da genellikle farklı okul şarkılarının kullanıldığı görülmüştür. Bu, şarkı çeşitliliği bakımından olumlu bir durum olarak görülmektedir. Gelecekte hazırlanacak olan ders kitaplarında da şarkı çeşitliliği sağlanarak öğrencilere daha fazla sayıda şarkı öğretilmesi sağlanabilir.

8. Genel olarak bakıldığında üç kitapta toplam 66 okul şarkısının yer aldığı görülmüştür. Bu şarkı sayısının düşük olduğu düşünülmektedir. Kitaplarda daha fazla sayıda sözlü okul şarkısı yer almalıdır. Gelecekte hazırlanacak olan ders kitaplarında sözlü okul şarkısı sayısı artırılabilir.

5. *Kaynaklar*

- AKKAŞ, Salih; (1993), Okul Öncesi Eğitimde Müzik, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara,
- BAĞCI, Hakan, (2007), Müzik Eğitimi Yoluyla Şiddet Karşısında Kazançlarımız, 3. *Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu*, 19 – 21 Kasım. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- CAMPBELL, Don, (2002), Mozart Etkisi, (Çev. Feryal Çubukçu), Kuraldışı Yayıncılık, İstanbul.
- ÇİÇEK, Sabahattin, (2000), İlköğretimde Müzik, Ezgi Kitabevi-Bursa Birinci Baskı.
- EGÜZ, Saip, (1999), Toplu Ses Eğitimi 1-Temel Konular, Doğu Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti. Ankara.
- UÇAN, Ali, (1997), Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, İkinci Baskı, Ankara.
- SAGER, Turan, (2002), Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- SEYREK, Hilmi, (1995), Anaokulları ve Anasınıfları İçin Şarkı Dağarcığı, Müzik Eserleri Yayınları, İzmir.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In this study, primary schools have been prepared with paralel to the second term music curriculum and a study has been made about school songs that still take part in music lesson boks that are stil valid. With the help of the findings obtained, tables have been prepared and some comments have been made. As a result of the comment part, the results of the problem have been ascertained. Suggestions have been made to develop the content of the lesson boks and to carry out this content.

Method

In the study descriptive method has been used. In this context, it was studied on an existing state and comments were made from the findings obtained. In the research, the analysis of three hundred ninety school songs has been made with the File Maker Pro Versions 4.0v1 (9-04-1997) software programme and subject, tone, composer, series, quality etc. Have been studied.

Results

At the end of the research it was fixed as a right application that the books was dealed free by Ministry of Education. It was seen, the songs used in the books are the same as used in the books of 80's and 90's. It was obtained that the songs used in the books has the tonal and modal forms in a balanced way. It was reached that most of the songs were consist of monophong compositions, polyphonic compositions were slightly got involved. As a subject love, music and nature were mostly got involved in the songs. The songs which has the subject of patriotism, heroism and Atatürk followed up these songs.

Discussion

It is thought that the composition in Music education must be supported by Ministry of Education. The books that will compose in the future must have variety of composers and song writers. New songs must take place in the books will bo composed in the future. As a subject, most of the songs have personal elements. Fewer songs have national values. The books wiil compose in the future must have songs which will have more national values. Most of the songs have monophong form. Only two songs have polyphonic forms. The books will compose in the future maust have more polyphonic songs.

Conclusion

In the books it is seen that the forms of western Music and Turkish Music are used in a balanced way. So it may be said that national and universal units have parts in the books.

In the books the personal units have part more than national values. So it is seen that national values have been inefficiently. Most of the songs are anonymous songs. So, in the books the Music education composers take place inefficiently.

Most of the songs are child songs and Turkish folk songs. The anthems are fewer than songs. So, in the books more anthems must have take place. The books will be composed in the future may have more anthems.

In the books there are 66 songs. It is thought that this number is very low. The books will composed in the future must have more songs.